

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. What prompted Rav Saadyah to write *Emunah V'Deos*?
2. What were the four basic elements, according to Empedocles?
3. What is the Active Intellect?
4. How did the beliefs of the Mutakallemim differ from the beliefs of Aristotle and his followers?
5. According to Maimonides, what is the greatest proof of G-d's existence?

This and much more will be addressed in the twelfth lecture of this series: "East Meets West - The Age of Greek-Arabic Philosophy".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series V Lecture #12

EAST MEETS WEST - THE AGE OF GREEK-ARABIC PHILOSOPHY AND THE JEWISH RESPONSE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

I. A Generation of Doubt

A.

כאב לבי על מיני מן המדברים והתעוררה נפשי לעמנו בני ישראל ממה שראיתי בזמני
ברבים מן המדברים המאמינים אמונתם בלתי זכה ודעותם אינם ברורים והרבה מהמכחישים
מתגדלים בהפסד ומתפארים על אנשי האמת והם התועים. וראיתי בני אדם כאלו טבעו בימי
הספקות וכבר כסו אותם מימי השבושים ואין צולל שיעלה אותם ממעמקיהם ולא שוחה
שיחזיק בידם וימשם. והיה אצלי ממה שלמדני אלקי מה שאוכל לסמוך אותם בו וביכלתי
ממה שחנני מה שאשימהו להם למסעד. וראיתי כי הועילם בו חובה עלי והישירם אליו מן
הדין עלי וכמו שאמר הנביא (ישעי' נ') 'ד' אלקים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף
דבר. וגם מה שאני מתודה בקצור חכמתי שאיננה תמימה ובחסר ידיעתי שאיננה שלימה
ואינני חכם מכל בני דורי אך כפי יכלתי והשגת שכלי. וכמו שאמר הנביא (דניאל ב') ואנא
לא בחכמה די איתי בי מכל חייא וגו'. ועם זה אינני מתיאש שיצליחני אלקי ויצילני ויחנני
במה שידע מכוונתי ומצפוני במה שבקשתי לא כפי פעלי ויכלתי וכמו שאמר חסידו (דה"א'
כ"ט) ידעתי אלקי כי אתה בוחן לבב ומישרים תרצה. רב סעדיה גאון – הקדמה לספר אמונה
ודעות

My heart is pained about the condition of humanity and my soul is [especially] aroused regarding our people, the children of Israel, after seeing that many of them today have imperfect faith and their attitudes and opinions are not clear [of impurities] and many of the heretics have become overpowering and boastful [about the inferiority of the reasoning] of the people who actually have the Truth. It is they, the heretics, however, who are in error. **I have seen people like these who have sunk in a sea of doubt and are covered in the waters of error. They have no diver to raise them up from their depths, nor do they have a swimmer to take hold of them and lift them up out of the water.**

I, [however,] have [the prerequisite knowledge] which was taught to me by my G-d, with which I can support them, and I have the ability through the [talents] that G-d has graced me with to offer them help. I realize that I have a special responsibility to improve them and I am required to set them straight, just as the prophet stated (Isaiah 50:4), "The L-rd G-d has given me the tongue of the learned, that I should know how to sustain with a word him who is weary." I also seek forgiveness for the limitations of my wisdom, which is not complete, and for the lack of my knowledge which is not perfect. I am not the wisest of my generation. However, [I will try to do my best] according to my ability and intelligence just like the prophet said (Daniel 2:30), "But as for me, this secret has

not been revealed to me because I have more wisdom than any living being, but in order that the meaning shall be made known . . . " Despite [my limitations] I am not despondent [for I am confident] that G-d will make me successful in this endeavor. He will save me and grace me, not through my own actions and natural abilities, but because He knows my [true] intentions and my innermost feelings when I asked Him for help, as His pious one [King David] said (Chronicles I 29:17), "I know also, my G-d, that you test the heart, and have pleasure in uprightness." **Rav Saadyah Gaon, The Preface to Emunah V'Deos**

B.

שעמדו בכל הדורות גאונים וחכמים בספרד ובבל ובערי האדנלורס. שמתוך בקיאותם בלשון ערב הזדמנה להם ההכנה הגדולה להריח ריח החכמות ברב או במעט אשר הם מועתקות ללשון ההוא. ומתוך כך התחילו לברר וללבן דעות רבות בתורתם. ועל הכל ביחוד הקל ובהרחקת ההגשמה בפרט בראיות העיוניות הלקוחות מספרי המחקר. והיותר מפורסם בזה הענין מכל גאוני הספרדים הראשונים וחכמיהם שהגיע אלינו שמעם הוא הגאון הגדול רבינו סעדי' הפיתומי אשר האיר עיני הדורות אחריו בחבוריו היקרים. וממנו (רבינו סעדיה גאון) אצלנו פירוש בספר יצירה על דרך החכמה. עוד ספר האמונות והדעות זוכר בו הדעות בהערות וראיות רבות הענין והטות הדעות ולשונות רבים מן התורה והנביאים אל המושכל כל מה שיוכל. אגרת התנצלות מאת ר' ידעיה בן אברהם הפניני מבדר"ש המובא בשו"ת הרשב"א חלק א סימן תיח

In every generation, Geonim and scholars in Spain and Bavel and in the cities of Andalusia arose. **Due to their expertise in the Arabic language, they were well prepared to absorb on different levels the [sweet] smell of the [Greek] wisdom that was translated into their language. Because of this, they began to filter and cleanse the many opinions [of the Greeks] through the [wisdom of] their Torah.** The greatest contribution [of the wisdom of the Greeks was a heightened understanding] of the oneness of the Al-mighty and His distance from physicality, based on the logical proofs taken from their works on philosophy. The most famous of all of the earlier Spanish [or Babylonian] Gaonim and scholars was the great Gaon Rabbainu Saadyah of Fayum, who enlightened the eyes of the generations with his precious works. Of his works, there is a commentary to Sefer Yetzira based on [Greek] science. **Also he composed the work, Emunah V'Deos. In it, he mentions the opinions [of the Greeks] by making note of them and presenting proofs of much consequence and by interpreting the opinions and many expressions of the Torah in a way that would be most easily understood, [from a scientific outlook].** A letter addressed to Rav Shlomo ben Aderes (Rashba) defending Greek learning and the approach of Maimonides written by R. Yedayah ben Avraham HaPenini of Beziers, quoted in Teshuvos HaRashba Volume 1 Number 418

C.

היו דורו בעלי סברות רבות נשחתות, וכמעט שתאבד תורת ד' לולי הוא (רב סעדיה) עליו השלום לפי שגלה מן התורה מה שהיה נעלם וחזק ממנה מה שנדלדל והודיעו בלשונו ובכתבו ובקולמוסו. רמב"ם אגרת תימן

In the generation of Rav Saadyah Gaon there were people who entertained destructive views. The Torah of Hashem was almost lost had it not been for Rav Saadyah who revealed what had been hidden in the Torah and strengthened that which had become weakened and made it known through his speeches, writings, and letters (lit. pen).

Rambam, The Letter to Yemen

D.

ובזאת אמר חייו אלכלכי בספרו שכתב בו מאתים טענות . . . מרב סעדיה גאון מובא באוצר הגאונים לברכות צד 17

And this is what Hiwi Al Balchi stated in his work in which he wrote two hundred criticisms . . . **Rav Saadyah Gaon quoted in Otzar HaGaonim Berachos p. 17**

II. The World According to Aristotle and the Neoplatonists

A. Empedocles and The Physical Universe

ארבעה גופים הללו שהם אש ורוח ומים וארץ הם יסודות כל הנבראים למטה מן הרקיע, וכל שיהיה מאדם ומבהמה ועוף ורמש ודג וצמח ומתכת ואבנים טובות ומרגליות ושאר אבני בנין והרים וגושי עפר הכל גולמן מחובר מארבעה יסודות הללו, נמצאו כל הגופים של מטה מן הרקיע חוץ מארבעה יסודות האלו מחוברים מגולם וצורה, וגולם שלהם מחובר מארבעה יסודות האלו, אבל כל אחד מארבעה היסודות אינו מחובר אלא מגולם וצורה בלבד . . . ומפני שהם יסודות לכל גופים שתחת הרקיע ימצא כל גוף וגוף מאדם ובהמה וחיה ועוף ודג וצמח ומתכת ואבן גולמו מחובר מאש ורוח ומים ועפר, וארבעתן יתערבו ביחד וישתנו כל אחד מהם בעת העירוב עד שימצא המחובר מארבעתן אינו דומה לאחד מהן כשהוא לבדו, ואין במעורב מהן אפילו חלק אחד שהוא אש בפני עצמו או מים בפני עצמן או ארץ בפני עצמה או רוח בפני עצמה אלא הכל נשתנו ונעשו גוף אחד. . . לפי רוב היסוד שהיה בעיקר התערובת יראה מעשה אותו היסוד וטבעו בגוף המעורב. וכל המחובר מארבעה יסודות אלו הוא נפרד בסוף, יש שהוא נפרד לאחר ימים אחדים, ויש שהוא נפרד לאחר שנים רבות, וכל שנתחבר מהם אי אפשר שלא יפרד להן, אפילו הזהב והאודם אי אפשר שלא יפסד ויחזור ליסודותיו, וישוב מקצתו לאש, ומקצתו למים, ומקצתו לרוח, ומקצתו לארץ. . . ושינוי זה יהיה בסביבת הגלגל ומסביבתו יתחברו ארבעתן ויהיה מהן שאר גולמי בני אדם ונפש חיה צמח ואבן ומתכת. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ד

These four bodies, i.e. fire, air, water and earth, are the essential elements of all that was created below the firmament; and all that exists i.e. man, animal (mammal), bird, creeping animal (reptiles), fish, plantlife, metal, precious stone, pearls, all the rocks used for building, mountains, and clods of earth; all of its basic material is made from a combination of these four elements. It comes out that all the [material] bodies which are below the firmament, with the exception of these four elements, are a combination of material and form and their material is made up of a combination of these four elements. However, every one of these four elements is made up of only material and form. . . .

Because they are the elements of all the bodies that are below the firmament, it follows that the material of every single body from man, animal (mammal), bird, fish, plantlife, metal, or stone is made from a combination of fire, air, water, and earth. All four of them mix together and change at the time of mixing so that the substance that is a combination of the elements is unlike any of them in their pristine form. This combination does not contain even one part which is pure fire or pure water or pure earth or pure air. Rather they have completely changed and have become one body. . . . According to the extent of the amount of the element in the mixture, one can see the action of that element and its nature in the body of the combination.

All that is combined from these four elements will eventually separate [into its component parts]. There are those that will separate after a few days and there are others that will separate after many years. It is impossible for anything that is a combination of the elements to remain unseparated. Even for gold or rubies, it is impossible for them not to return back to their [original] elements. Part of it will return to fire, part to water, part to air and part to earth. . . . This change is created by the revolutions of the spheres and through its revolutions these four elements become combined and become the other materials that make up man, and the life force of animals and plants, and stones and metals. **Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah Chapter 4**

B. The Spheres

הגלגלים הם הנקראים שמים ורקיע וזבול וערבות, והם תשעה גלגלים, גלגל הקרוב ממנו הוא גלגל הירח, והשני שלמעלה ממנו הוא גלגל שבו הכוכב הנקרא כוכב, וגלגל שלישי שלמעלה ממנו שבו נוגה, וגלגל רביעי שבו חמה, וגלגל חמישי שבו מאדים, וגלגל ששי שבו כוכב צדק, וגלגל שביעי שבו שבתאי, וגלגל שמיני שבו שאר כל הכוכבים שנראים ברקיע, וגלגל תשיעי הוא גלגל החוזר בכל יום מן המזרח למערב והוא המקיף ומסבב את הכל, וזה שתראה כל הכוכבים כאילו הם כולם בגלגל אחד ואף על פי שיש בהן זה למעלה מזה, מפני שהגלגלים טהורים וזכים כזכוכית וכספיר לפיכך נראים הכוכבים שבגלגל השמיני מתחת גלגל הראשון. כל גלגל וגלגל משמונה הגלגלים שבהם הכוכבים נחלק לגלגלים הרבה זה למעלה מזה כמוגלדי בצלים, מהן גלגלים סובבים ממערב למזרח, ומהן סובבים ממזרח למערב כמו הגלגל התשיעי החוזר ממזרח למערב, וכולן אין ביניהם מקום פנוי. . . . מספר כל אלו הגלגלים וצורת הליכתן ודרך הקפתן, וזו היא חכמת חשבון תקופות ומזלות, וספרים רבים חיברו בהן חכמי יון. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ג

The spheres are what is called [in Scripture] "shamaim" [heaven], "rakiah" [firmament], "zevul" [dwelling place], and "aravos" [ethereal]. **There are nine spheres.** The sphere closest to us is the sphere of the Moon. The second, which is above it, is the sphere which contains the planet Mercury. The third, which is above that, is the sphere that contains the planet Venus. The fourth contains the Sun. The fifth contains the planet Mars. The sixth contains the planet Jupiter. The seventh contains the planet Saturn. The eighth contains all the rest of the visible stars in the heavens. The ninth sphere rotates everyday from east to west. This sphere surrounds and encompasses all of the others.

The reason that all of the stars are visible and give the appearance of being [altogether] in one sphere, even though they are in spheres that are one above the other, is because the spheres are pure and clear like glass and sapphire. That is why the stars of the eighth sphere are visible underneath the first sphere.

Every single one of the eight star containing spheres is divided into many other spheres, one above the other like skin of an onion. Some have spheres which rotate from west to east. Others have spheres that rotate from east to west, just like the ninth sphere which rotates from east to west. **There is no empty space between them.** . . . The number of all of these spheres, the form of their movements and the path of their circuits is [called] the science of the calculations of the seasons and constellations. Greek scientists composed many works on this subject. . . . **Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah Chapter 3**

C. Stars and Angels - Avicenna and the Neoplatonic view of the Spheres
 כל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה והשכל הם, והם חיים ועומדים ומכירין את מי שאמר והיה העולם, כל אחד ואחד לפי גדלו ולפי מעלתו משבחים ומפארים ליוצרים כמו המלאכים, וכשם שמכירין הקב"ה כך מכירין את עצמן ומכירין את המלאכים שלמעלה מהן, ודעת הכוכבים והגלגלים מעוטה מדעת המלאכים וגדולה מדעת בני אדם. ברא האל למטה מגלגל הירח גולם אחד שאינו כגולם הגלגלים, וברא ארבע צורות לגולם זה ואינן כצורת הגלגלים ונקבע כל צורה וצורה במקצת גולם זה, . . . ארבעה גופות האלו אינם בעלי נפש ואינם יודעים ולא מכירים אלא כגופים מתים. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ג

All of the stars and spheres are living beings with knowledge and intelligence. They are living, and recognize He who spoke and [thereby] the world came into existence (the Creator). Every one of them, according to their magnitude and level, praise and exalt their Designer, just like the angels do. In the same way that they recognize the Holy One, blessed be He, so too do they recognize themselves and the angels above them. The knowledge that the stars and spheres possess is less than the knowledge that the angels possess but greater than the knowledge that humanity possesses.

G-d created below the sphere of the Moon a substance which is unlike the substance of the spheres. He created four forms for this substance. They are unlike the form of the spheres. He set every one of these forms in a part of this substance. . . . These four bodies are not living beings and do not know nor recognize. They are rather like dead bodies. **Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah Chapter 3**

ומהו זה שהנביאים אומרים שראו המלאך אש ובעל כנפים, הכל במראה הנבואה ודרך חידה, לומר שאינו גוף ואינו כבד כגופות הכבדים, כמו שנאמר כי ד' אלקיך אש אוכלה הוא ואינו אש אלא משל, וכמו שנאמר עושה מלאכיו רוחות. . . . ובמה יפרדו הצורות זו מזו והרי אינן גופין, לפי שאינן שוין במציאותן אלא כל אחד מהן למטה ממעלתו של חברו, והוא מצוי מכחו זה למעלה מזה והכל נמצאים מכחו של הקב"ה וטובו, וזהו שרמז שלמה בחכמתו ואמר כי גבוה מעל גבוה שומר. זה שאמרנו למטה ממעלתו של חברו אינה מעלת מקום, כמו אדם שיושב למעלה מחבירו, אלא כמו שאומרים בשני חכמים שאחד גדול מחבירו בחכמה שהוא למעלה ממעלתו של זה, וכמו שאומרים בעילה שהיא למעלה מן העלול.

שינוי שמות המלאכים על שם מעלתם הוא, ולפיכך נקראים חיות הקדש והם למעלה מן הכל ואופנים ואראלים וחשמלים ושרפים ומלאכים ואלהים ובני אלהים וכרובים ואישים, כל אלו עשרה השמות שנקראו בהן המלאכים על שם עשר מעלות שלהן הן, ומעלה שאין למעלה ממנה אלא מעלת הא-ל ברוך הוא היא מעלת הצורה שנקראת חיות, לפיכך נאמר בנבואה שהן תחת כסא הכבוד. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב

The statements that the prophets made that they saw an angel of fire with wings, [is not to be taken literally but rather] all of this appeared to them as a prophetic vision in the form of a metaphor. For angels do not possess bodies nor do they have mass like weighty bodies. This is similar to the verse in Scripture (Deuteronomy 4:24), "For the L-rd thy G-d is a devouring fire." He is not actually made of fire [which is a creation] but rather a metaphor. Similarly it is stated in Scripture, (Psalms 104): "He makes the winds His angels." . . . How are these [ethereal spiritual] forms separated from each other? for they are not [actually physical] bodies. This is due to the fact that they are not similar in being but rather each is above the level of the other and comes into being through the power of that which is above it. They all are brought into being through the power and goodness of the Holy One, blessed be He . This is what Solomon hinted at in his wisdom and said (Ecclesiastes 5:7), "for he who is higher than the highest watches; and there are yet higher ones over them." That which we stated, "each is above the level of the other" does not refer to a physical level of place like [we would describe] a person who sits above his friend, but rather it is similar to the way we would describe two scholars, one who is greater in wisdom than the other: He is on a higher level than the other, or to the way we refer to a cause [of an event] which is above in level to that which the cause effects.

The difference in the names of the angels refers to their respective levels. Therefore they are called "Chayos HaKodesh" [holy beings], referring to those that are above all the rest, the "Ophanim" (wheels), "Areilim", "Chashmalim", "Seraphim (burning angels), "Malachim", "Elohim", "Benai Elohim", "Keruvim", and "Eeshim". All of these ten names by which the angels are called refer to their ten levels. The very highest level [of existence] save that of the level of G-d, blessed be He, is the ethereal form which is called "Chayos". Therefore regarding them is it stated in Prophecy that they are [right] below the Holy Throne. **Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah Chapter 2**

D. The Active Intellect

ומעלה עשירית היא מעלת הצורה שנקראת אישים והם המלאכים המדברים עם הנביאים ונראים להם במראה הנבואה, לפיכך נקראו אישים שמעלתם קרובה למעלת דעת בני אדם. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ב

The tenth level is the level of the ethereal form which is called "Eeshim". These are the angels who speak to the prophets and appear to them in the vision of prophecy. Therefore they are called "Eeshim" אישים because their level is close to the level of the knowledge and intelligence of humans איש. **Rambam, Hilchos Yesodei HaTorah Chapter 2**

III. Kalam - Creation and Atoms

A.

ההקדמות הכלליות אשר הניחו ה"מתכלמין" לכל שנויי השקפותיהם ורובי דרכיהם, והם הכרחיים בקביעת מה שהם רוצים לקבוע בארבעת הדרישות הללו, שתים עשרה הקדמות. והנני מזכירם לך, ואחר כך אבאר לך ענין כל הקדמה מהן ומה הם תוצאותיה. ההקדמה הראשונה, קביעת העצם הבודד. ההקדמה השנייה, מציאות כלל ריק. ההקדמה השלישית, שהזמן מחובר מרגעים. ההקדמה הרביעית, כי העצם לא יפרד ממספר מקרים. ההקדמה החמישית, שהעצם הבודד נצמדים בו המקרים אשר אתארם, ולא יפרד מהם. ההקדמה הששית, שהמקרה לא יתקיים שני זמנים. ההקדמה השביעית, כי משפט התכונות משפט העדרן, ושהם כולם מקרים הצוים זקוקים לפועל. ההקדמה השמינית, שאין שם בכל המציאות כי אם עצם ומקרה, כוונתם כל הנבראים, ושגם הצורה הטבעית מקרה. ההקדמה התשיעית, שאין המקרים נושאים זה את זה. ההקדמה העשירית, כי האפשרי אינו נבחן בתיאום המציאות הזו לאותו הציור. ההקדמה האחת עשרה, שאין הבדל בבטול מה שאין לו תכלית בין שהיה בפעל או בכח או במקרה, כלומר שאין הבדל בין שהיו אותן שאין להן תכלית מצוים יחד, או מתוארים מן המצוי וממה שכבר נעדר וזהו שהוא במקרה, כל זה אמרו שהוא בטל. ההקדמה השתים עשרה, הוא אמרם כי החושים עלולים לטעות, ויעלמו הם הרבה ממושגיהם, ולפיכך אין להוכיח בהכרעתם, ואין להביאם בהחלט כהוכחה ראשית. רמב"ם מורה נבוכים א:ע"ג

There are twelve propositions common to all Mutakallemim, however different their individual opinions and methods may be; the Mutakallemim require them in order to establish their views on the four principles. I shall first enumerate these propositions, and then discuss each separately, together with the inferences which may be drawn from it.

Proposition I.	All things are composed of atoms.
Proposition II.	There is a vacuum.
Proposition III.	Time is composed of time atoms.
Proposition IV.	Substance cannot exist without numerous accidents (qualities).
Proposition V.	Each atom is completely furnished with the accidents, and cannot exist without them.
Proposition VI.	Accidents do not continue in existence during two time-atoms.
Proposition VII.	Both positive and negative properties have a real existence, and are accidents and the physical form of a thing is likewise an accident.
Proposition VIII.	All existing things, i.e. all creatures, consist of substance and of accidents, and the physical form of a thing is likewise an accident.
Proposition IX.	No accident can form the substratum for another accident.
Proposition X.	The test for the possibility of an imagined object does not consist in its conformity with existing laws of nature.
Proposition XI.	The idea of the infinite is equally inadmissible, whether the infinite be actual, potential, or accidental, i.e. there is no difference whether the infinite be formed by a number of co-existing things, or by a series of things, of which one part comes into existence when another has ceased to exist, in which case it is called accidental infinite; in both cases the infinite is rejected by the Mutakallemim as fallacious.

Proposition XII. The senses mislead, and are in many cases inefficient; their perceptions, therefore, cannot form the basis of any law, or yield data for any proof. **Maimonides, Moreh Nevuchim I: LXXIII**

B.

והראיה הרביעית מהזמן. והוא שידעתי כי הזמנים שלשה חולף ועומד ועתיד. ואף על פי שהעומד פחות מכל עתה שמתה העתה בנקודה ואמרתי אם יהיה האדם משתדל במחשבתו לעלות מהנקודה הזאת ולמעלה לא יתכן לו זה בעבור שהזמן אין לו תכלית ומה שאין לו תכלית לא תעלה בו המחשבה למעלה ותעבור בו. ההעלה עצמה תמנע שתלך בו ההויה למטה ותעבור בו עד שתגיע אצלנו. ואם לא תגיע ההויה אלינו לא נהיה. ויהיה הדבר מחוייב שאנחנו המון ההוים אינם הוים והנמצאים אינם נמצאים. וכאשר מצאתי עצמי נמצא ידעתי כי ההויה עברה על הזמן עד שהגיע הזמן אלי. ולולי שיש לזמן תכלית לא היתה ההויה עוברת בו. רב סעדיה גאון – אמונה ודעות א:ב

The fourth proof is based on the nature of Time. I know that time is threefold: past, present and future. Although the present is smaller than any instant, I take the instant as one takes a point and say: If a man should try in his thought to ascend from that point in time to the uppermost point, it would be impossible for him to do so, inasmuch as time is now assumed to be infinite and it is impossible for thought to penetrate to the furthest point of that which is infinite. The same reason will also make it impossible that the process of generation should traverse an infinite period down to the lowest point so as ultimately to reach us. Yet if the process of generation did not reach us, we would not be generated and the beings now existent would not be existent. And since I find myself existent, I know that the process of generation has traversed time until it has reached us, and that if time were not finite, the process of generation would not have traversed it.

Emunah V'Deos I Chapter 2

C. If there is no first, there is no cause at all. **Aristotle, Metaphysica II Chapter 2**

IV. The Controversy Over the Place of Philosophy in Judaism

A.

והעם מרחיקים המלאכה הזאת עד שהם אומרים שהעיון בה מביא הכפירה ומביא אל אפיקורסות. נאמר כי זה אינו אלא אצל עמי הארץ שבהם . . . ואם יאמר אומר הנה חכמי ישראל הזהירו מזה . . . לא יתכן שימנעוהו ממנו ויוצרונו כבר צוה בו עם ההגדה הנאמנת כאמרו הלא תדעו הלא תשמעו הלא הוגד מראש לכם הלא הבינותם מוסדות הארץ. ואמרו החסידים קצתם לקצתם (איוב ל"ד) משפט נבחר' לנו נדעה בינינו מה טוב . . . אבל מנעו שנעזוב ספרי הנביאים לצד שנסמך על מה שיצא לכל אחד ואחד בדעת עצמו בהעלותו על דעתו התחלת הזמן והמקום. כי כל המעיין מן הצד הזה אפשר שימצא ואפשר שיטעה. ועד שימצא יהיה בלא דת ואם ימצא הדת ויחזיק בה לא יבטח מהעתקתו ממנה בספק שיעמוד לפניו ויפסד עליו אמונתו ואנחנו כלנו מסכימים שהעושה זה חוטא אם הוא בעל עיון אבל אנחנו קהל בני ישראל חוקרים ומעיינים על דרך זולת זו שהוא מה שאני עתיד לזכרו ולבאר בע"ה. רב סעדיה גאון – הקדמה לאמונה ודעות פרק ו'

The [Jewish] people [as a whole] distance themselves from this vocation [of the study of philosophy] to such an extent that they claim that its study leads to denial of the Jewish faith and to heresy. Our response to this is that it only occurs to the most unlearned of them. . . . And if one makes the claim that the Sages of Israel have warned [us] against this [study] . . . It is not possible that He would prohibit [such study. On the contrary,] our Designer has already commanded us [to study philosophy] together with our trustworthy tradition as it is stated in Scripture (Isaiah 40:21), "Do you not know? Have you not heard? Has it not been told you from the beginning? **Have you not understood from the foundations of the earth** ?" [In addition,] the pious ones have said to each other (Job 34:4) "Let us choose what is right; let us **know among ourselves** what is good." . . . What they did prohibit, however, was to abandon the works of the Prophets and to solely rely upon our own intelligence to speculate upon the beginnings of time and space (Chagigah 11b) For if anyone studies [philosophy] based on that approach, [on the one hand,] it is possible to find the truth but then again it is possible that he will err. And until he does find the truth he will be without a religious system (Torah). And even if he does find the [Torah's] religious system and embraces it, there is no assurance that he will not forsake it in the future if he is plagued with [new] doubts and will lose his faith. We all agree that someone who does this [and bases his entire belief on philosophic speculation] is a sinner. We, the community of the Children of Israel, however, investigate and study [philosophy] with a different approach as I am going to mention and explain with the help of G-d. **Rav Saadyah Gaon, The Preface to Emunah V'Deos**

B.

כי אם היינו מונחים לעצתינו היינו חולקים בדעותנו ולא היינו מסכימים על דבר ועוד בעבור השמעיות כאשר בארתי. רב סעדיה גאון – אמונה ודעות מאמר ג' פרק ג'

[If the Torah had not been given to us] and we would be left to our own devices, we would have diverse opinions [about the proper course of life] and we would not agree to anything. In addition, the Torah was given to us for the sake of the Mitzvos that are beyond human understanding and must be commanded, as I have explained. **Rav Saadyah Gaon, Emunah V'Deos 3:3**

C.

ואחר כך קרא חכם מחכמי היהודים ושאל אותו על אמונתו. אמר לו החבר אנחנו מאמינים באלקי אברהם יצחק ויעקב המוציא את בני מצרים באותות ובמופתים ובמסות והמכלכלם במדבר והמנחילם את ארץ כנען אחר אשר העבירם את הים ואת הירדן במופתים גדולים, ושלח משה בתורתו ואחר כך כמה אלפי נביאים אחריו מזהירים על תורתו מיעדים בגמול הטוב לשומרה והעונש הקשה לממרה אותה ואנחנו מאמינים בכל מה שכתוב בתורה והדברים ארוכים. אמר הכוזרי מסכים הייתי שלא אשאל יהודי מפני שידעתי אבוד זכרם וחסרון עצתם כי השפלות והדלות לא עזבו להם מדה טובה. והלא היה לך לומר היהודי כי אתה מאמין בבורא העולם ומסדרו ומנהיגו ובמי שבראך והטריפך והדומה לספורים האלה אשר הם טענת שיש לו דת. ובעבורה הוא רודף האמת והשווי להדמות לבורא בצדקו

ובחכמתו. אמר החבר זה שאתה אומר היא הדת ההקשית, מביא אליה העיון ונכנסים בה ספקות רבות. ואם תשאל הפילוסופים עליה אינך מוצא אותם מסכימים על מעשה אחד ולא דעת אחת מפני שהם טענות יש מהם מה שהם יכולים להעמיד עליהם מופת, ומהם מה שיספיקו במ דבר שתתיישב הדעת עליו ומהם מה שלא יספיקו במ כל שכן שיעמידו במ מופת. . . . השיבותיך מה שאני חייב בו וחייבין בו כל קהל ישראל אשר התברר אצלם המעמד ההוא בראות עיניהם, וחר כן הקבלה הנמשכת שהיא כמראה העין. ר' יהודה הלוי – ספר הכוזרי א:א–יג,כה

[The king of the Khazars] invited a Jewish Rabbi and asked him about his belief. The Rabbi replied, "I believe in the G-d of Abraham, Isaac and Jacob, who led the children of Israel out of Egypt with signs, miracles and tests; who fed them in the desert and gave them the land, after having made them traverse the sea and the Jordan in a miraculous way; who sent Moses with His Torah, and subsequently thousands of prophets, who warned them to follow His Torah and gave them promises of goodly reward to the observant, and threats of terrible punishment to the disobedient. We believe in all that is written in the Torah - a very large domain." "I had not intended to ask any Jew, because I am aware of their reduced condition and narrow-minded views, as their misery left them nothing commendable. Now shouldn't you, O Jew, have said that you believe in the Creator of the world, its Governor and Guide, and in Him who created and preserved you, and such attributes which serve evidence for every believer, and for the sake of which He pursues justice in order to resemble the Creator in His wisdom and justice?" [The Rabbi replied,] "That which you express is religion based on speculation and system, the research of thought, but open to many doubts. **Now ask the philosophers, and you will find that they do not agree on one action or one principle,** since some doctrines can be established by arguments, which are only partially satisfactory, and still much less capable of being proved. [Whereas the religion of the Jews is based on personal historical experience.]. . . For the whole of Israel . . . knew these things, first from personal experience, and afterwards through uninterrupted tradition, which is equal to the former." **Rav Yehudah HaLevi - Sefer HaKuzari I 11-13,25**

D.

אך לדעת אם אנו חייבין לחקור על היחוד בדרך העיון אם לא, אומר, כי כל מי שיוכל לחקור על הענין הזה והדומה לו מן הענינים המושכלים בדרך הסברא השכלית חייב לחקור עליו כפי השגתו וכח הכרתו. וכבר הקדמתי בתחלת הספר הזה מן הדברים המראים חיוב הענין מה שיש בו די והמתעלם מחקור הרי זה מגונה ונחשב מן המקצרים בחכמה ובמעשה והוא דומה לחולה שהוא בקי בחליו ובדרך רפואתו סמך על רופא שמרפא אותו בכמה מיני רפואות והוא מתעצל לעיין בחכמתו וסברתו ברפואות הרופא לדעת אם הוא מתעסק בעניניו על דרך נכונה אם לא והיה יכול לעמוד על זה מבלי דבר שימנעהו. וכבר חייבתנו התורה בזה כמו שכתוב (שם) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. והראיה שהחשבה אל הלב הוא עיון השכל הוא מה שאמר הכתוב (ישעיה מ"ד) ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה וגו' ואמר דוד המלך ע"ה (דה"א כ"ח) ואתה שלמה בני דע את אלקי אביך ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה כי כל לבבות דורש

ד' וגו' ואמר (תהלים ק') דעו כי ד' הוא האלקים וגו' ואמר (שם צ"א) אשגבהו כי ידע שמי ואמר (ירמיה ט') כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ואמרו רבותינו ז"ל הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ואמרה תורה (דברים ד') ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' ואי אפשר שיודו לנו האומות במעלת החכמה והבינה עד שיעידו לנו הראיות והמופתים ועדי השכל על אמתת תורתנו ואומן אמונתנו. וכבר הבטיחנו יוצרנו לגלות מסך הסכלות מעל שכלם ושיראה כבודו הבהיר לאות לנו על אמתת תורתנו כאשר אמר (ישעיה ס') והלכו גוים לאורך וגו' ואומר (שם ב') והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ד' וגו'. וכבר התבאר מן השכל ומן הכתוב ומן הקבלה שאנו חייבין לעיין במה שנוכל להשיג בירורו בדעתנו. חובות הלבבות א:ג

On the question whether we are under an obligation to investigate the doctrine of G-d's Unity or not, **I assert that anyone capable of investigating this and similar philosophical themes by rational methods, is bound to do so according to his powers and capacities.** In the introduction to this book, I have already furnished sufficient arguments to prove this point. Anyone who neglects to institute such an inquiry is blameworthy and is considered as belonging to the class of those who fall short in wisdom and conduct. He is like a sick man who, though knowing well the nature of his disease and its correct treatment, relies on a physician who applies various remedies, while he himself is too indolent to use his knowledge and reasoning powers to test the physician's remedies and ascertain whether the latter is treating the case correctly or not, when he might easily have done so, there being nothing to hinder him. **This duty of investigation has indeed been imposed upon us by the Torah in the text (Deut. 4:39) "Know this day, and lay it to thy heart." That the phrase "lay it to thy heart" means rational enquiry, is clear from the passage,** (Isaiah 44:19) "And none layeth it to heart, neither is there knowledge nor understanding." So too David exhorted his son (Chron. I 28:9) "And thou, Solomon, my son, know thou the G-d of thy father and serve Him with a whole heart and a willing soul, for all hearts doth the L-rd search." The following texts inculcate the same duty (Ps. 100:3) "**Know ye that the L-rd, He is G-d** ." (Ps. 91:14) "I will set Him on high because He knoweth my name." (Jerem. 9:23) "But let him that glorieth glory in this, that he understandeth and knoweth Me." Our wise teachers have exhorted us (Ethics of the Fathers 2:19) "Be sedulous in the study of the Torah and know what answer to give to the unbeliever." The Torah saith (Deut. 4:6) "Observe therefore and do them, for this is your wisdom and your understanding in the sight of the peoples." **It is impossible, however, that the peoples should concede our claims to a superior degree of wisdom and understanding, unless there are proofs and reasonable evidence of the truth of our Torah and verity of our faith.** And our Creator has promised us that He will remove the veil of ignorance from their minds and show forth His resplendent glory to serve us as a token of the truth of our Torah, as He said (Isaiah 60:13) "And nations shall walk by thy light." (Ibid. 2:3) "And many peoples shall go and say, Come ye, and let us go up to the mountain of the L-rd." It has thus been demonstrated by arguments drawn from Reason, Scripture and Tradition that **it is our duty rationally to investigate every topic on which we can, by the exercise of our mental faculties, attain clarity.** Chovos HaLevavos I Chapter 3

E.

וכבר שאל הנגיד רב שמואל הלוי ז"ל מרבינו האי גאון ז"ל אם מותר להתעסק באותן החכמות והשיב לו ז"ל תקון הגוף ומישור הנהגת האדם הוא עסק המשנה והתלמוד, ואשר טוב לישראל, כי למוד התורה יועיל לעצמו ולאחרים שכמותו ויועיל לעמי הארץ כי ימשכם לדרכי התורה והמצוה. ואשר יסיר לבו מזה ויתעסק בדברים ההם, יסיר מעליו תורה ויראת שמים ויפסיד באותן הענינים כי יסלק מעליו כל דברי תורה לגמרי. ומזאת ההסרה יארע לאדם שישבש דעתו עד שלא יחוש לעזיבת התפלה. . . . ואם תראה שאותן בני אדם המתעסקים באותן חכמות יאמרו לך כי הוא דרך סלולה, ובזה יסיגו ידיעת הבורא. לא תאבה להם. ודע כי יכזבו לך באמת. ולא תמצא יראת שמים ויראת חטא וזריזות וענוה וטהרה וקדושה אלא במתעסקים במשנה ובתלמוד. עכ"ל התשובה ההיא. תשובת רב האי גאון הובא בתשובת הריב"ש ס' מ"ה

Rav Shmuel HaNagid, of blessed memory, asked Rav Hai Gaon, of blessed memory, if one is allowed to study those [Greek] sciences. He responded: The [proper way of] correcting the [defects of the] body and attaining perfection in human behavior is through the study of Mishna and Talmud, which is the best thing for the [people of] Israel. The study of Torah is beneficial for oneself and for others like him and will [eventually] help the unlearned for he will draw them close to the ways of Torah and Mitzvoths. He who distances his heart from this [study] and involves himself with other things, will remove from himself Torah and fear of Heaven. He will lack in these things for he will totally cast away from him all of the words of the Torah. This distancing will cause a person to assume erroneous opinions so that he eventually is unconcerned about forsaking prayer. . . . If you see people who are involved in these sciences and they tell you that this is the well trodden path and through it they have a grasp of the knowledge of their Creator, don't listen to them. You should know that they are really not being truthful. You will only find fear of Heaven, fear of sin, alacrity [and great care in doing Mitzvos], humility, purity, and holiness in those people who are involved in the study of Mishna and Talmud. **Teshuvos Rav Hai Gaon, quoted in Teshuvos HaRivash 45**

F.

ומנעו בניכם מההגיון (ברכות כח:) פ' רב האי גאון ז"ל כמו חכמת האלמנטיקי וה"ה לאחרות. מנחת קנאות לר' אבא מרי הובא באוצר הגאונים ברכות כח:

And keep your children from meditation (Berachos 28b). Rav Hai Gaon, of blessed memory, explained this term to mean the study of logic. The same [prohibition] can be applied to other areas of Greek science. **Minchas Kanaos - Rav Abba Mari, Otzar HaGeonim Berachos 28b**

G.

ומר רב שמואל גאון ז"ל וכיוצא בו שהרבו לקרות בספרי נכריים אומרים אין המראות הללו נראות אלא לנביאים ולא יעשו נס אלא לנביא ומכחישים בכל מה שנאמר כי נעשה בו נס לצדיקים ואמרו כי אין זה הלכה, ואף המעשה על ר' עקיבא שצפה בהיכלות ומעשה ר' נחוניא בן הקנה ור' ישמעאל וכיוצא בהן על כל אלה אומרים אינם הלכה. ואנו סוברים כי הקב"ה עושה נסים לצדיקים ונפלאות גדולות. תג"ל ס' צ"ט

Mar Rav Shmuel Gaon, of blessed memory, and those similar to him who spent much time reading works of non Jews, say that these visions can only appear to prophets and that miracles will only be done for prophets. They deny all that which is stated [in the Talmud] that miracles were done for Tzaddikim. They say that it is not halacha, [and therefore not beyond question]. . . . We maintain, however, that the Holy One, blessed be He, makes miracles for Tzaddikim and great wonders. **Teshuva from Rav Hai Gaon, Teshuvot Geonim Lik 99**

V. Proving the Existence of G-d

A.

א לְמַנְצַח לְדָוִד אָמַר נָבֵל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹקִים הַשְּׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ עַל־לֵילָה אֵין עֲשֵׂה-טוֹב: תְּהִלִּים יד:א

To the chief Musician of David. The fool has said in his heart, There is no G-d. They are corrupt, they have done abominable deeds, there is none that does good. **Psalms 14:1**

B.

אבל מי שאינו יודע מציאות ד' יתרומם ויתהדר אלא דמה כי הדברים היום ונפסדים בהתקבצות ובהתפרקות באופן מקרי ושאיין שם מנהיג ולא מסדר מציאות והוא אפיקורוס וסיעתו ודומיו כפי שמספר אלכסנדר, אין לנו תועלת להזכיר אותן הקבוצות כיון שכבר הוכחה מציאות הא-לוה, ואין תועלת להזכיר השקפות בני אדם אשר בנו דבריהם על יסוד שכבר הוכחה סתירתו. רמב"ם מורה נבוכים ב:יג

But it would be quite useless to mention the opinions of those who do not recognize the existence of G-d, but believe that the existing state of things is the result of accidental combination and separation of the elements, and the universe has no Ruler or Governor. Such is the theory of Epicurus and his school, and similar philosophers, as stated by Alexander [Aphrodisienses]; it would be superfluous to repeat their views, since the existence of G-d has been demonstrated, whilst their theory is built upon a basis proved to be untenable. **Maimonides, Moreh Nevuchim II Chapter 13**

C.

שְׂאוּ-מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי-בָרָא אֱלֹהֵי הַמּוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכֹלֶם בְּשֵׁם יְקָרָא מְרַב אוֹנִים וְאִמְיָן כַּח אִישׁ לֹא נֶעְדָּר: ישעיה מ:כו

Lift up your eyes on high, and behold who has created these things; who brings out their host by number, he calls them all by names by the greatness of His might, and because He is strong in power not one is missing. **Isaiah 40:26**

ואין ראיה לדעתי על שיש כוונה בדבר יותר גדולה משנויי תנועות הגלגלים והיות הכוכב קבוע בגלגלים, ולפיכך תמצא כל הנביאים מזכירים את הכוכבים והגלגלים ראיה החלטית על מציאות ד'. רמב"ם מורה נבוכים ב:י"ט

The best proof of design in the universe I find in the different motions of the spheres, and in the fixed position of the stars in the spheres. For this reason you find all the prophets point to the spheres and stars when they want to prove that there must exist a Divine Being. **Maimonides, Moreh Nevuchim II Chapter 19**

D.

ומעשה שבא מין ואמר לר' עקיבא העוה"ז מי בראו א"ל הקב"ה, א"ל הראיני דבר ברור, א"ל למחר תבא אלי, למחר בא אצלו א"ל מה אתה לובש, א"ל בגד, א"ל מי עשאו, א"ל האורג, א"ל איני מאמינך הראיני דבר ברור, א"ל ומה אראה לך ואין אתה יודע שהאורג עשאו, א"ל ואתה אינך יודע שהקב"ה ברא את עולמו, נפטר אותו המין, אמרו לו תלמידיו מה הדבר ברור, א"ל בניי כשם שהבית מודיע על הבנאי והבגד מודיע על האורג והדלת על הנגר, כך העולם מודיע על הקב"ה שהוא בראו, ישתבח ויתעלה שמו לעד ולנצח נצחים, אמן. אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמוד תקפ ד"ה (מדרש תמורה ה')

A heretic once approached Rabbi Akiva and asked him, "Who created this world?" Rabbi Akiva answered, "The Holy One, blessed be He." The heretic replied, "Show me a conclusive proof." Rabbi Akiva told him, "Come back to me tomorrow." The next day he came [and] Rabbi Akiva asked him, "What are you wearing?" He answered, "A coat." "Who made it?" "A weaver," he replied. "I don't believe you! Show me a conclusive proof." He replied, "What should I show you. Don't you know that a weaver made it?" Rabbi Akiva said to the heretic, "And don't you know that the Holy One, blessed be He created the world?" The heretic departed. Rabbi Akiva's disciples asked him, "What was the conclusive proof?" He replied, "My children, just as the house testifies to the existence of the builder, the garment on the existence of the weaver, and the door on the existence of the carpenter, so does the universe testify to the existence of the Holy One, blessed be He, who created it." May his name be praised and exalted for ever and to all eternity. Amen. **Otzar HaMidrashim p. 580, Midrash Temurah Chapter 5**

E.

ויש בני אדם שאמרו שהעולם נהיה במקרה מבלי בורא שהתחילו ויוצר שיצרו ומן התימה בעיני איך תעלה בדעת מדבר בעודנו בבריאתו כמחשבה הזאת ואלו היה בעל המאמר הזה שומע אדם שיאמר כמאמרו בגלגל אחד של מים שהוא מתגלגל להשקות חלקה אחת של שדה או גנה וחושב כי זה נתקן מבלי כונת אומן שטרח בחבורו והרכבתו ושם כל כלי מכליו לעומת התועלת היה לו לפליא ולהגדיל הדבה עליו ולחשוב אותו בתכלית הסכלות וימהר להכזיבו ולדחות מאמרו . . . כי הדברים אשר הם מבלי כונת מכוון במאומה מהם לא ימצא בהם סימן לחכמה וליכולת. והלא תראה אם ישפך לאדם דיו פתאם על ניר חלק שאי אפשר שיצטיר ממנו עליו כתב מסודר ושטות נקראות כמו שיהיה בקולמוס. ואלו הביא אדם לפנינו כתב מסודר ממה שאי אפשר להיות מבלי מצוע קולמוס ואומר כי נשפך הדיו על הניר ונעשתה צורת הכתב עליו מעצמה היינו ממהרים להכזיבו על פניו שאיננו נמלט מכונת מכוין. . . . חובות הלבבות שער היחוד פרק ו'

There are men who say that the world came into existence by chance, without a Creator who caused and formed it. I wonder how any rational person in a normal state of mind can entertain such a notion. If the author of that statement would listen to a person expressing a similar view, in regard to a water-wheel that revolves, in order to irrigate a portion of a field or garden, and were to say that he thinks it had been set up without any intention on the part of a craftsman who labored to put it together and adjust it, using his tools so as to obtain this purposeful result, the listener would find him to be an object of wonder and great derision. He would hold the man to be extremely foolish and immediately charge him with lying. He would [certainly] reject his assertion, . . . for a thing that occurs without purposeful intention, shows no trace of wisdom or power. Do you not realize that if ink were poured out accidentally on a blank sheet of paper, it would be impossible that proper writing should result with legible lines like those written with a pen? If a person brought us a neatly arranged script that could only have been written with a pen, and said that ink had been spilled on the paper and these written characters had come of themselves, we would charge him to his face with lying, for we would feel certain that this result could not have happened without the purposeful planning of an intelligent person. **Chovos HaLevavos I Chapter 6**

F.

אך ההקדמות אשר יתברר מהן כי יש לעולם הזה בורא בראו יש מאין הן שלש הקדמות. אחת מהנה כי הדבר אינו עושה את עצמו. והשנית כי ההתחלות יש תכלית למספרן וכיון שיש תכלית למספרן יש להן ראשון שאין ראשון לפניו. והשלישית כי כל מחובר מחודש. חובות הלבבות שער היחוד פרק ה

The Premises which clearly lead to the inference that the world has a Creator who created it from nothing (*ex nihilo*) are three: 1. A thing does not make itself; 2. Causes are limited in number; and since their number is limited, they must have a First Cause unpreceded by a previous Cause; 3. Every thing that is a compound must have been brought into existence. **Chovos HaLavavos I Chapter 5**

VI. Divine Providence, Free Will and Omniscience

A.

אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה אחת דולקת אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם. בראשית רבה פרשה לט:א

Rabbi Yitzchok said: It is similar to a man who was traveling from place to place and saw a mansion that was all lit up. He wondered out loud, "Is it conceivable that the mansion is without a caretaker?" The master of the mansion looked out and said to him, "I am the master [and caretaker] of the mansion." So too, because our father, Abraham, wondered out loud, "Is it possible that the world is without a caretaker?" the Holy One, blessed be He, looked at him and said, "I am the master of the universe [and its caretaker]."

Midrash Beraishis Rabbah 39:1

B.

השקפות בני אדם בהשגחה חמש השקפות. . . ההשקפה הראשונה, היא דבר מי שחשב שאין השגחה כלל בשום דבר מן הדברים בכל המציאות הזו, ושכל מה שיש בה, מן השמים ועד כל שזולתה, הכל אירע במקרה ואיך שיהי, ואין שם כלל לא עורך ולא מנהיג ולא משגיח במאומה, וזוהי השקפת אפיקורס, והוא גם טוען את החלקים וסובר שהם מתערבים איך שיזדמן, ומתהווה מהן מה שיזדמן. . . וכבר הוכיח ארסטו את אפסות השקפה זו, ושלא יתכן שכל הדברים יהיו במקרה, אלא יש להם עורך ומנהיג, וכבר הזכרנו מזה מעט במה שקדם. וההשקפה השנייה, היא השקפת מי שסובר כי מקצת הדברים יש בהם השגחה והם בהנהגת מנהיג ועריכת עורך, ומקצתם מוזנח למקרים, וזו היא השקפת ארסטו. . . הוא סבור כי ד' יתעלה משגיח על מכלכלים ומה שיש בהם, ולפיכך אישיהם תמידיים כפי שהם. . . אבל שאר התנועות הנעשות בשאר אישי המין הרי הם נעשים במקרה, ואין זה לדית ארסטו בהנהגת מנהיג ולא בעריכת עורך, למשל, אם נשבה רוח סוערת או בלתי סוערת אין ספק שהיא משירה מקצת עלי אילן זה, ושוברת ענף מאילן אחר, ומפילה אבן מקירות מסויימים, ומעלה עפר על עשב מסויים ומפסידתו, ומהימה גלי המים ונשברת ספינה שהיתה שם ויטבע כל מי שהיה בה או מקצתם, ואין הברדל לדעתו בין נשירת אותו העלה ונפילת האבן או טביעת אותם החסידים הגדולים שהיו בספינה. . . כללו של דבר הרי סכום השקפתו שכל דבר שראהו תדיר לא יפסד ולא ישתנה לו נוהג כלל. . . וההשקפה השלישית, היא כנגד ההשקפה הזו השנייה, והיא השקפת הסוברים שאין בכל המציאות מאומה במקרה כלל, לא חלקי ולא כלל, אלא הכל בחפץ וכוונה והנהגה, וברור הוא שכל המונהג כבר נודע, וזו היא כת ה"אשעריה" מן המוסלמים, וחייבה השקפה זו זרויות גדולות, וקבלום וחייבו עצמם בהם. והוא, שהם מודים לארסטו במה שהוא חושב מן השויון בין נשירת העלה ומות אחד האדם, אמרו כן הוא, אלא שאין הרוח נושבת במקרה אלא ד' הניעה, ולא הרוח היא אשר השירה את העלים אלא כל עלה נשר במשפט ובגזרה מאת ד', והוא אשר השיר אותו עתה במקום זה, ולא יתכן שיתאחר זמן נשירתו ולא שיקדם, ולא תתכן נשירתו שלא במקום זה, כיון שלא זה גזור מראש. ונתחייבו לפי השקפה זו שיהו כל תנועות החי ותנוחותיו גזורים, ושהאדם אין לו יכולת כלל לעשות גבר או שלא לעשות. . . ומתחייב עוד לפי השקפה זו שיהא ענין המצות בלתי מועיל כלל, כי האדם אשר ניתנה לו כל מצוה אינו יכול לעשות מאומה לא לקיים מה שנצטוה בו ולא להמנע ממה שהוזהר עליו. . . וההשקפה הרביעית, היא השקפת הסוברים שיש לאדם יכולת, ולפיכך יתכן מה שנאמר בתורה מן הצווי והאזהרה והגמול והעונש לדעת אלה באופן סדיר. וסוברים שכל מעשה ד' תוצאה של חכמה, ושחלילה לו מעוול, ואינו מעניש מטיב. וגם ה"מעתזלה" סוברים השקפה זו, ואף על פי שאין יכולת האדם לדעתם מוחלטת, והם גם בדעה שהוא יתעלה יודע נשירת אותו העלה ורמישת נמלה זו ושהשגחתו בכל הנמצאים. ומתחייבת גם ושקפה זו זרויות וסתירות, הזרויות הם, מה שמקצת אישי בני אדם נולדים בעלי מומין והם לא חטאו, אמרו כי זה תוצאה של חכמתו, וכך יותר טוב ביחס לאדם הזה שיהיה כך משיהיה שלם, אלא שאין אנו יודעים מהות הטוב הזה, ואין זה על דרך העונש לו אלא על דרך ההטבה אליו, וכך הוא תשובתם באבדן החסיד כי זה להרבות גמולו לעתיד לבוא, ועד לידי כך הגיעו הללו כאשר נאמר להם ומדוע נהג בצדק באדם ולא עשה כן בזולתו, ובאיזה חטא נשחט בעל החי הזה, והביאו עצמם לידי זרות במה שאמרו כי זה יותר טוב לו כדי שיגמלוהו ד' לעתיד לבוא,

ואפילו הריגת הפרעוש והכנה חיובי שיהא להם בכך גמול לפני ד' . . . ונתחייבו בסתירות, לפי שהם סבורים שהוא יתעלה יודע כל גבר, ושהאדם בעל יכולת, וזה מביא למה שברור בעיון קל שזו סתירה. וההשקפה החמישית, היא השקפתנו, כלומר השקפת תורתנו . . . יסוד תורת משה רבנו ע"ה וכל ההולכים אחריה היא שהאדם בעל יכולת מוחלטת . . . וכך רצה, כלומר שמרצונו הקדום אשר לא חדל להיות שיהא כל חי נע בחפצו, ושיהא האדם בעל יכולת על כל אשר יחפוץ או יבחר ממה שיש לו יכולת עליו. . . . וכך מכלל יסודות תורת משה רבנו, שהוא יתעלה אין עול לפניו בשום פנים ואופן, ושכל הבא על בני אדם מן היסורין, או מה שמגיע להם מן הטוב, האדם היחיד או הצבור, הכל מפני שהם ראויים לכך במשפט הצדק אשר אין עול בו כלל . . . אלא שאין אנו יודעים היאך נעשו ראויים . . . אבל ענין הגמול הזה לבעלי החיים לא נשמע כלל באומתנו מלפנים בשום אופן, ולא הזכירו כלל אחד מן החכמים, אלא שאחד האחרונים מן הגאונים כאשר שמע אותו מן ה"מעלתזה" ישר בעיניו וקבל דעה זו. רמב"ם מורה נבוכים ג:יז

There are five theories concerning Divine Providence . . . **First Theory:** There is no Providence at all, for anything in the universe, the heavens and what they contain, owe their origin to accident and chance; there exists no being that rules and governs them or provides for them. This is the theory of Epicurus, who assumes also that the universe consists of atoms, that these have combined by chance, and have received their various forms by mere accident. . . . Aristotle has proved the absurdity of this theory . . . **Second Theory:** While one part of the universe owes its existence to Providence and is under the control of a ruler and governor, another part is abandoned and left to chance. This is the view of Aristotle . . . He holds that G-d controls the spheres and what they contain; therefore the individual beings in the spheres remain permanently in the same form. . . . All other movements, however, which are made by the individual members of each species are due to accident; they are not, according to Aristotle, the result of rule and management; when a storm or gale blows, it causes undoubtedly some leaves of a tree to drop, breaks off some branches of another tree, tears away a stone from a heap of stones, raises dust over herbs and spoils them, and stirs up the sea so that a ship goes down with the whole or part of her contents. Aristotle sees no difference between the falling of a leaf or a stone and the death of the good and noble people in the ship. . . . This view is closely connected with his theory of the eternity of the universe, and with his opinion that everything different from the existing order of things in Nature is impossible. . . . **Third Theory:** This theory is the reverse of the second. According to this theory, there is nothing in the whole universe, neither a class nor an individual being, that is due to chance; everything is the result of will, intention, and rule. It is a matter of course that he who rules must know what is that which is his control. The Moslem **Ashariyah** adhere to this theory, notwithstanding evident absurdities implied in it; for they admit that Aristotle is correct in assuming one and the same cause [i.e. the wind] for the fall of leaves from the tree and the death of a man drowned in the sea. But they hold at the same time that the wind did not blow by chance; it is G-d that caused it to move; it is not therefore the wind that caused the leaves to fall; each leaf falls according to the Divine decree; it is G-d who caused it to fall at a certain time and in a certain place; **it could not have fallen before or after that time or in another place, as this was previously**

decreed.. The Ashariyah were therefore compelled to assume that the motion and rest of living beings are predestined, and that it is not in the power of man to do a certain thing or to leave it undone. . . . It follows from this theory, that precepts are perfectly useless since the people to whom any law is given are unable to do anything; they can neither do what they are commanded nor abstain from what they are forbidden. **Fourth Theory:** Man has free will; it is therefore intelligible that the Law contains commands and prohibitions, with announcements of reward and punishment. All acts of G-d are due to wisdom; no injustice is found in Him, and He does not afflict the good. The Mu'tazila profess this theory, although they do not believe in man's absolute free will. They hold also that G-d takes notice of the falling of the leaf and the destruction of the ant, and that His Providence extends over all beings. This theory likewise implies contradictions and absurdities. The absurdities are these: The fact that some persons are born with defects, although they have not sinned previously, is ascribed to the wisdom of G-d, it being better for those persons to be in such a condition than to be in a normal state, though we do not see why it is better; and they do not suffer thereby any punishment at all, but, on the contrary, enjoy G-d's goodness. In a similar manner the slaughter of the pious is explained as being for them the source of an increase of reward in future life. They go even further in their absurdities. We ask them why is G-d only just to man and not to other beings, and how has the irrational animal sinned, that it is condemned to be slaughtered: and they reply it is good for the animal, for it will receive reward for it in the world to come; also the flea and the louse will receive compensation for their untimely death. . . . But they even contradicted themselves, because they believe on the one hand that G-d knows everything, and on the other that man has free will. **Fifth Theory:** This is our theory, or that of our Torah. . . . The theory of man's perfectly free will is one of the fundamental principles of the Torah of our Teacher Moshe, and of those who follow the Law. . . . This is the will of G-d, that is to say, it is due to the eternal Divine will that all living beings should move freely, and that man should have the power to act according to will or choice with the limits of his capacity. . . . Another fundamental principle taught by the Torah of Moshe is this: Wrong cannot be ascribed to G-d in any way whatever; all evils and afflictions as well as all kinds of happiness of man, . . . are distributed according to justice. . . . we are only ignorant of the working of that judgment. . . . **but the idea that irrational living beings should receive a reward, has never before been heard of in our nation; the sages mentioned in the Talmud do not notice it; only some of the later Geonim were pleased with it when they heard it from the sect of Mu'tazilites, and accepted it. Maimonides, Moreh Nevuchim III Chapter 17**

ודלמא נמי מדקאמר רבי לכך נוצרת שבודאי נוצר והותר אדם בשחיטתו אלא שאין יוצרו מקפח שכרו והכין סבירא לנא דכולהו בעלי חיים שהתיר המקום קריצתן והריגתן יש להן שר. תשובת הגאונים הרכבי עמ' 191

Perhaps [we can also deduce this principle] from the statement of Rabbi (Bava Metzia 85a), "You were created for this purpose", for it is certain that an animal is created [to provide food for people] and its slaughter is permitted. However, its Creator does not withhold its reward. This is what we maintain. For there is reward for all living things which G-d has allowed their slaughter and killing. **Teshuvav HaGeonim Harkavi p. 191**

ואקרב הענין הזה ואומר כי הבורא גזר על כל בעלי חיים במות ושם לכל אדם ימי חייו ושם מדת חיי הבהמות לעת שחיטתה ושם השחיטה במקום מות. ואם יש בשחיטה צער יותר על צער המות הוא היודע זה וראוי אז לתת להם שעור תמורת הצער ההוא. ונאמר זה אם תתברר התוספת בשכל או בנבואה. אמונה ודעות ג':

I will make this idea more understandable by saying that the Creator decreed death for all living creatures and has set a fixed duration for the life of every person and has set the lifespan of every animal [from birth] until the time of its [ritual] slaughter. [Ritual] slaughter is in place of [the preordained] death [of other creatures]. If there is extra pain in the process of ritual slaughter over the normative pain of death, He knows this and it is only fitting that He give them [reward] in place of the pain. We offer this explanation only if the existence of extra pain will be eventually proven either through logic or prophecy (Scripture). **Rav Saadyah Gaon, Emunah V'Deos III Chapter 10**

כי אני מוצא העוללים מריעים להם ואין ספק אצלי גמולם. שם ה:ג

I see the suffering that children endure and I have no doubt that they will be rewarded.
Ibid 5:3

תהיה ההשגחה בו יותר בהכרח אם היתה ההשגחה נספחת לשכל. . . ואם כן לא בהיה ההשגחה האלקית באישי כל מין האדם באופן שוה, אלא יהיו להם יתרונות זה על זה בהשגחה כיתרונות שלמותם האנושית. רמב"ם מורה נבוכים ג:יח

The relation of Divine Providence is proportional to the endowment of intellect . . . The relation of Divine Providence is therefore not the same to all men; the greater the human perfection a person has attained, the greater the benefit he derives from Divine Providence. **Maimonides, Moreh Nevuchim III Chapter 18**

C.

וצריך שאבאר שהאדם לא יעשה דבר עד שיהיה בוחר לעשותו כי לא יתכן לעשות מה שאין לו בחירה ולא מי שאיננו בוחר. . . . ואומר אחרי הדברים האלה כי הבורא אין לו שום הנהגה במעשי בני אדם ואיננו מכריחם לעבודה ולא למרי. . . . ועוד אם יהיה מכריחו על פעל לא היה נכון לענשו עליו. ועוד שאם היו בני אדם מוכרחים היה הגמול ראוי למאמין ולכופר יחד מפני שכל אחד מהם עשה מה שצוה לו לעשות. אמונה ודעות מאמר ד' פרק ג'-ד'

I must further explain that man does not perform any action unless he chooses to do so, since it is impossible for one to [truly] act if he has no free will or fails to exercise his free will. . . . I maintain further that the Creator, be He exalted, does not allow His power to interfere in the least with the actions of men, nor does He compel them to be either obedient or disobedient. . . . Moreover, it is impossible to assume that man acts under compulsion, for if this were the case, he would have to be excused since one knows that man is unable to prevail against the power of G-d, and if the heretic offered the excuse that it was not within his power to believe in G-d, it would be necessary to consider him as justified and to accept his excuse. **Rav Saadyah Gaon, Emunah VeDeos IV Chapters 3-4**

D.

ואולי יאמר עוד כשהוא יודע מה שיהיה קודם היותו כבר ידע שהאדם עתיד למרותו ואי אפשר שלא ימרהו האדם כדי שתשלם ידיעתו. וגלות הספק הזה יותר מבואר מן הראשון והוא שאומרו אין לו ראייה שידיעת הבורא את הדברים הם סבת היותם אבל זה מאמר שסבר אותו או הזיד בו. ובאור הפסד זה שאם היתה ידיעת הבורא את הדבר סבה להיותו היו הדברים קדמונים מפני שידיעתו אותם קדמונית לא סרו מפני שלא סר יודע אותם. אבל נחשוב שהוא יודע הדברים על אמתת היותם ומה שיש מהם ממה שיחדשו הוא כבר ידע שיחדשו ומה שיש מהם מה שיבחרו האדם כבר ידע שהאדם יבחרו. ואם יאמר וכאשר ידע הבורא שהאדם עתיד לדבר היתכן שיחריש או שישתוק. נאמר בלשון צח כי האדם אלו היה שישתוק תמורה שידבר היינו משימים בעקר המאמר כי הבורא ידע שהאדם עתיד לשתוק ולא היה נכון שנשים שהוא ידע שהאדם עתיד לדבר כי הוא ידע העולה מפעל האדם מנופל אחר כל מחשבה והקדמה ואיחור. והוא בעצמו אשר ידעו וכמו שאמר (תהלים צ"ד) ' יודע מחשבות אדם. (דברים ל"א) כי ידעתי את יצרו. אמונה ודעות מאמר ד' פרק ד'

Perhaps, someone will ask further: If G-d knows that which is going to be before it comes into being, He knows in advance if a certain person will disobey Him; now that person must by necessity disobey G-d, for otherwise G-d's foreknowledge would not prove to be correct. . . . [The answer is:] He who makes this assertion has no proof that the knowledge of the Creator concerning things is the cause of their existence. He merely imagines this to be so, or chooses to believe it. The fallacy of this assumption becomes quite clear when we consider that, if G-d's knowledge of things were the cause of their existence, they would have existed from eternity, since G-d's knowledge of them is eternal. We do, however, believe that G-d knows things as they exist in reality, i.e. of those things which He creates, He knows in advance that He is going to create them, and of those things which are subject to man's free will He knows in advance that man is going to choose them. Should one object, "If G-d knows that a certain person will speak, is it possible for that person to be silent?" we answer quite simply that if that person was to keep silent instead of speaking we should have said in our original statement that G-d knew that this man would be silent, and we were not entitled to state that G-d knew that this person would speak. For G-d knows man's ultimate action such as it will be whether sooner or later after all his planning; for G-d uniquely knows man. **Rav Saadyah Gaon, Emunah VeDeos IV Chapter 4**

E.

וכבר האריכו בזה המדברים ויצא להם כי המדע בו במקרה ואין ידיעת הדבר סבה להיותו ולא תדחה ידיעת האלקים בהוות, והם עם זה באפשר שיהיו ושלא יהיו כי אין הידיעה במה שיהיה היא הסבה בהיותו כאשר הידיעה במה שהיה איננה סבה להיותו.

The Mutakallims considered this matter in detail, with the result that the Divine knowledge of the potential is but casual, and the knowledge of a thing is neither the cause of its coming into existence, nor of its disappearance therefrom. There is, withal, a possibility of existence and non-existence. For the knowledge of events to come is not the cause of their existence, just as is the case with the knowledge of things that have been.

Rabbi Yehudah HaLevi - Kuzari V 20

VII. The Divinity and Immutability of the Torah

A.

תניא אידך: כי דבר ד' בזה - זה האומר אין תורה מן השמים. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מפסוק זה שלא אמרו הקדוש ברוך הוא אלא משה מפי עצמו - זהו כי דבר ד' בזה. ואפילו אמר: כל התורה כולה מן השמים, חוץ מדקדוק זה, מקל וחומר זה, מגזרה שוה זו - זה הוא כי דבר ד' בזה. סנהדרין צט.

Another [Baraiisa] taught: Because he hath despised the word of the L-rd [he will be utterly cut off. Numbers 15:31] — this refers to he who maintains that the Torah is not from Heaven. And even if he asserts that the whole Torah is from Heaven, excepting a particular verse, which [he maintains] was not uttered by the Holy One, blessed be He, but by Moses himself, he is included in 'because he hath despised the word of the L-rd.' And even if he admits that the whole Torah is from Heaven, excepting a single vocalized spelling (*chasairos v'yeseiros*), a particular ad majus deduction (*kal v'chomer*) or a certain textual analogy (*gezerah shavah*), — he is still included in 'because he hath despised the word of the L-rd'. **Sanhedrin 99a**

B.

ולולי שיש בעולם הגדה אמתית לא היה מגיע האדם לדעת שזה קנין אביו וזה ירושת זקנו וגם לא היה מגיע לדעת שהוא בן אמו כל שכן שיהיה בן אביו יהיו עניני בני אדם בספקות עד שלא יאמינו כי אם במה שיפול חושם עליו בעת נפילתו בלבד וזה הדעת קרוב מדעת המתעלמים אשר זכרנו במאמר הראשון כבר אמרו בספרים כי ההגדה הנאמנת כאמתת הדבר המושג בראות הוא אמרו (ירמיה ב') כי עברו איי כתיים וראו וקדר שלחו והתבוננו מאד ולמה הוסיף בשער ההגדה והתבוננו מאד אומר כי ההגדה יפול בה ההפסד מה שלא יפול במוחש משני צדדין אחד מהם מדרך הסברא והאחד מדרך ההזדה ועל כן אמר והתבוננו מאד וכאשר השת לנו באלה השני ענינים איך נאמין ההגדה עליהם מצאנו בשכל כי הסברא וההזדה אינם נעלמים אלא מן היחיד אך הקבוץ הרב סברותם לא יתחלקן אך אם יזידו ויסכימו על בריאת ההגדה לא יעלם זה בין ההמוץ מהם אך תהיה הגדתם בכל מקום שתצא תצא עמה הגדת הסכמותם. וכאשר תראה הגדת אבותינו בני ישראל על אלה השלשה שרשים תמצאה נצלת מאלה הטענות ברורה נאמנת. אמונה ודעות מאמר ג' פרק ו'

And unless there was a true tradition in this world, a man would not be able to know that a certain property was owned by his father, and that this is an inheritance from his grandfather, nor would a man be able know that he is the son of his mother, let alone that he is the son of his father. Human affairs would be in a state of perpetual doubt, so much so that people would only hold to be true what they perceive with their own senses, and this only at the actual moment of their sense perceptions, an opinion which is akin to the view of *those who affect ignorance* (skeptics), which I mentioned in Chapter 1. Scripture already declares that reliable tradition is as true as the thing perceived by sight. Thus it says, "For pass over to the isles of the Kittites and see, and send unto Kedar, **and consider dilligently** and see if there is such a thing. Has a nation changed their gods, even though they are no gods? but my people have changed their glory for that which

does not profit." (Jeremiah 2:10) Why does it add the words, " **And consider diligently** " in connection with the matter of report? The answer is: because a report (tradition) is, unlike sense perception, liable to be falsified in two ways, either through a wrong idea or through willful distortion. For this reason, Scripture warns, " **And consider diligently** ". Having considered deeply how we can have faith in tradition seeing that there are these two ways (of possible falsification) I found by way of reason, that wrong idea and willful distortion can only occur and remain unnoticed if they emanate from individuals whereas, in a large collective group, the underlying ideas of the individuals who compose it will never be in agreement with one another, and if they willfully decide and agree on inventing a story, this will not remain unnoticed amongst their people, but whenever their story is put out, there will be related, at the same time, the story of how they came to agree upon it. And when a tradition is safe against these two possibilities (of falsification), there is no third way in which it could be falsified. And if the tradition of our Fathers is viewed from the aspect of these principles, it will appear sound and safe against any attack and true, and firmly established. **Rav Saadyah Gaon, Emunah VeDeos III Chapter 6**

ואני רואה כי ענין אות המן יותר נפלאות מכולם כי הדבר המתמיד יותר נפלא מהנפסק כי לא יעלה בדעת תחבולה שתכלכל עם שמספרם קרוב לאלף אלפים אדם ארבעים שנה לא מדבר כי אם ממזון מוחל יחל אותו הבורא להם באויר. . . ולא שיהיו המון בני ישראל מסכימים על הענין הזה ומספיק זה בתנאי כל הגדה נאמנת. (הקדמה אמונות ודעות)

I think that the most wondrous experience of all is the miracle of the Mannah; for a miracle which continues for some period is more wondrous than one which passes, for no fraudulent device can be suspected when a people of nearly a million souls is fed from nothing for a period of forty years . . . and it cannot be assumed that the whole people should have agreed [to invent this story], for general consent is sufficient as a condition for the trustworthiness of a tradition. **Rav Saadyah Gaon, Emunah V'Deos - Prologue**

C.

ואומר כבר קבלו בני ישראל קבלה גמורה שמצות התורה אמרו להם הנביאים עליהם שלא יבוטלו ואמרו ששמעו זה במאמר מפורש יסתלק ממנו כל מחשבה וכל סברא. ואחר כן התבוננתי בספרים ומצאתי מה שיש בהם מורה על זה תחלה שרוב המצות כתוב בהן לדורותיכם. ועוד מה שאמרה (דברים ל"ג) תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב. ועוד כי אומתנו איננה אומה כי אם בתורותיה וכיון שאמר הבורא שהאומה תעמוד כל עמידת השמים והארץ מן ההכרח שיעמדו תורותיה כל ימי השמים והארץ והוא אמרו (ירמיה ל"א) כה אמר ד' נותן שמש לאור יומם חקות ירח וכוכבים וגומר אם ימושו החקים האלה מלפני נאם ד' גם זרע ישראל וגו'. וראיתי באחרית הנבואות מזהיר על שמירת תורת משה עד יום דין ושליחות אליהו הנביא קודם. הוא אמרו (מלאכי ג') זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו החורב על כל ישראל חקים ומשפטים. הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בא יום ד' הגדול והנורא. אמונה ודעות מאמר ג' פרק ז'

I declare that the Children of Israel, according to an accepted tradition [Yerushalmi Megillah 1:5], were told by the prophets that the laws of the Torah shall never be abrogated. They assert that they heard this in clear terms which allowed no room for misunderstanding or allegorical interpretation. I thereupon searched in the Scriptures and found support for this tradition. First, in regard to most of the laws it is written that they are "a covenant forever" and "for your generations". There is, furthermore, the phrase which occurs in the Torah, "Moses commanded us [to observe] the Torah, an inheritance of the congregation of Jacob." (Deuteronomy 33:4) Moreover, our people, the Children of Israel, **are only a people by virtue of the Torah**, and since the Creator has declared that our people should exist as long as heaven and earth exist, it necessarily follows that our laws should continue to exist as long as heaven and earth are in being, and this is what He says, "Thus says the L-rd, who gives the sun for a light by day, and the fixed order of the moon and of the stars for a light by night, which divides the sea when its waves roar; The L-rd of hosts is His name. If those ordinances depart from before me, says the L-rd, then the seed of Israel also shall cease from being a nation before me for ever." (Jeremiah 31:34-35) I found that in the last period of prophecy G-d exhorted his people that they should keep the Torah of Moses until the Day of Judgment, which will be preceded by the advent of Elijah; He says, "Remember the Torah of Moses my servant, which I commanded him in Horeb for all Israel, with the statutes and judgments. Behold, I will send you Elijah the prophet before the coming of the great and terrible day of the L-rd." (Malachi 3:22-23) **Rav Saadyah Gaon, Emunah VeDeos III Chapter 7**